

## Verslag lezing Lucie Evers 'Ondernemen in dorpen'

Herbekijk ook [de presentatie](#)

(Ook) Wat **ondernemen in dorpen** betreft kunnen we stellen: gisteren is voorbij, vandaag is voorbij en morgen (= de nieuwe oplossingen) wordt nu geboren. Ondernemers zeggen *Yes we can!* Ze getuigen van lokale economische veerkracht. En oud is soms het nieuwe nieuw, zoals terugkeer van ambachten. Maar we gaan het oude niet hernemen. Het is aan ons om in ons oude zelf (met de grijze haren) een nieuw zelf te creëren. We moeten daarbij intergenerationeel samenwerken en kansen creëren voor nieuwe generaties. Er is immers absolute solidariteit nodig voor de toekomstige generaties. We moeten het hebben over harde commerciële zaken, maar dan graag als 'mama'. Een bedrijf in op-  
leiding moet hierna immers alleen verder.

Ondernemen gaat voor Lucie samen met **diepgaande systemische oplossingen**. Een visie en missie zijn daarbij belangrijk. Lucie is gespecialiseerd in coöperaties, commons of de 'meent'. Ze woont in een cohousing in een kerk, een inbreidingsproject dat ecologisch werd gebouwd, maar verhoudt zich ook graag tot de grote uitdagingen in de wereld. Vandaar verblijft ze heel vaak in Kroatië waar ze werd gevraagd om boeren te ondersteunen in coöperatieve ontwikkeling. Momenteel ontvangt ze daar ook jeugdgroepen waardoor ze hen de mogelijkheid geeft om een kamp rond ecologisch leven en werken mee te maken. Lucie is ook bestuurder van vzw tiny houses Vlaanderen.

**De beste ondernemingen ontstaan uit gezonde frustratie.** Enkele voorbeelden: *Partago* is door vier burgers opgestart toen *Cambio* niet meer evolueerde. *Natuur Frituur* – dat met een foodtruck veggie en vegan catering rondbracht - heeft tijdens acht jaar sociale economie meer dan twintig mensen naar de arbeidsmarkt toegeleid. Lucie richtte mee *Wooncoop* op dat nu 280 units bestuurt. *Lokaal* is een coöperatie voor jonge chefs die er vaak volledig alleen voor staan. Het gaat om getalenteerde koks die liever niet met paperasserij bezig zijn.

Er bestaat wel degelijk een betalingsbereid publiek: **mensen willen betalen voor iets dat écht is!**

Covid zorgde voor het kleine verhaal 'van lokaal naar bokaal'. Idee: bokaal leveren met een bakfiets.

Dankzij de subsidies is toen amper verlies geleden. Durf dus verder denken dan je neus lang is!

Via een nieuwe coöperatie in Kroatië leveren landbouwers hun producten aan de stad. Feed the city.

Bekijk de relatie stad-platteland van middeleeuwen tot nu, en denk na over verandering.

Hoe kunnen we het in de toekomst veerkrachtig aanpakken? Stop zeker tijd in je lokale gemeenschap!

**Doe de oefening IKIGAI.** Ga eerlijk na wat de wereld nodig heeft. Wat wil en wat kun jij inbrengen?

Ga je eigen talenten ontdekken en activeren. Ben je niet goed in administratie of boekhouding, betaal dan anderen opdat ze deze taken voor jou doen.

Slide 7 van de presentatie: we gebruiken veel woorden waar we geen gemeenschappelijke definitie voor hebben. Dat bemoeilijkt de zaken. **We spreken best eenzelfde taal.**

- Het dorp: dorpen zijn beperkt, o.a. qua oppervlakte. Dat maakt het ondernemen soms moeilijk. Houd eerst alles binnen de wet en probeer daarna de wet te veranderen als die de zaken te veel remt. Probeer heel kritisch en ideologisch de wet te beïnvloeden.
- Gemeente komt van meen of meent. De meent = gemeenschappelijke gronden. Het kapitalisme is ontstaan op het moment dat op de weiden gebruiksrechten zijn ontstaan.
- De 'meen' is de vorm van collectiviteit waarin je woont en je beweegt.
- Commons staat juridisch voor wat er eigendom is van de burgers. Er zijn veel lagen van gezamenlijk bezit door burgerkapitaal.
- Tip bij coöperaties: ga nooit investeren in iets wat je niet snapt, nooit zonder betrokkenheid, ga nooit in op een hype.
- Denk na over risico: wat is de *affordable loss*, welk risico ben je bereid te nemen?
- Kapitaal is niet hetzelfde als rijkdom. Kapitaal is een werkmiddel, je hebt het nodig! Bedrijfsmatig moet je aan bepaalde wetmatigheden voldoen, maar doe het allemaal wel ethisch verantwoord. Extra veel kapitaal verzamelen om rechtvaardig te zijn? Jezelf en elkaar uitbuiten is niet OK!
- Probeer meer arbeid te creëren om ook mensen uit andere, diverse profielen mee te krijgen. Ga met ook dit doel voor ogen organisaties opzetten.
- Kapitaal (vervolg): er zijn vele soorten geld. Wij denken continu in termen van schaarste. Niet elk geld is ook goed geld, er zijn veel bronnen. Met welk geld ga je wat doen? Denk aan ethiek, waarden, visie en missie! Er is zeker een paradox: burger en overheid ervaren liquiditeitsproblemen. Belgen staren zich blind op vermogen. Is de financialisering van de economie de enige weg? Er is ook de gemeenschapseconomie, via het transitiedenken. De paradox is te overwinnen, onder andere via coöperatief werken. Burgers staan het dichtst bij de oplossingen en bij de kwaliteit van de dienstverlening.
- Beleggen (dus geld geven aan wat je eigenlijk niet kent) is niet investeren (wat je doet met emotie en verstand). Denk ook daarover na.

### **Wat is (belangrijk bij) ondernemen?**

- Onderzoek wat nodig en nuttig is. Krijg een goed idee eerst helder, pas dan kun je starten.
- Er is genoeg voor iedereens behoefte maar niet voor iedereens hebzucht.
- Er is ook een verschil tussen kennis en kunde: je kunt niets alleen.
- Ga niet je eigen profiel nog eens aanwerven. Besef eerst goed wie/wat je ben en niet bent. Ga dan mensen aanwerven die niet evident zijn voor jouw profiel!
- Weet wat je kan en kom ermee buiten! Er is heel veel verborgen expertise, we maken onszelf veel te klein.

**Als het systeem ineenstuikt**, verzin dan een financieel model. Wees innovatief in product of dienst. Denk na hoe je het verkoopt maar ook rond je financieel model (kosten en baten moeten in evenwicht zijn). Stop de ware kosten in je ondernemingsplan, zelfs als je die niet meteen moet uitbetalen (bv. een eerste jaar loon als je vrijwillig aan iets begint).

Als je via complementaire munten een boekhouding gaat opzetten, krijg je een complementair beeld. Geld moet iets zijn dat vloeit, het mag geen brak water worden.

Als klanten mee betrokken zijn, verhoogt hun betalingsbereidheid.

De werkelijke waarde van dienstverlening is niet gekend.

Je bent prosument!

Welke structuur (bv. vzw of coöperatie of nog iets anders) is het laatste wat je moet bekijken.

Eerst schrijven en dan doen!

Bekijk in de presentatie verschillende modellen bv. social business canvas, de Donut-economie (rond sociaal fundament en ecologisch plafond), Middenveld-model, model op niveau van bedrijven (multi-dimensionaal). **Maar verandering komt er enkel als we zelf mee veranderen!**

Equality (ieder krijgt dezelfde kansen) bestaat niet. Gelijkwaardigheid bestaat wel.

Bekijk de 7 internationale principes van coöperaties in de presentatie.

**Lokale economische veerkracht opbouwen:** wat als het misgaat met het vanzelfsprekende?

- Niet alles kan lokaal geproduceerd of opgelost worden. Maar veel zaken helpen om het goede leven te organiseren.
- Cruciaal bij transities zijn deze **vier thema's: wonen, energie, mobiliteit en voeding**. De andere thema's vloeien hieruit voort. Werk dus vooral rond deze thema's! Er bestaan thematische vormen en initiatieven bv. ouderenwonen (aangepast aan de eigen behoefte in de eigen omgeving).
- **Lokaal betekent niet lokale handel, maar wel lokale productie en handel.** Wij lekken te veel geld naar buiten. Maar welk geld circuleert binnen de gemeenschap? Hierop zicht en invloed krijgen.
- Iets moet bewegen. Ga eigen brood bakken, ga anders kijken naar geld, breng leven in de brouwerij, maak zaken terug aantrekkelijk, breng sociale innovatie binnen bij de eerder traditionele ondernemers. Met andere woorden: hoe kunnen we onszelf als systeem herontdekken/heruitvinden? Al onze basisbehoeften worden nu door grote bedrijven geregeld. We komen in een food desert. Wat als dat niet meer zo zou zijn?
- Voor de 'branding' van je eigen gemeenschap kun je best ook een uniciteit vooropstellen. Bornem staat bv. bekend als gemeente van de paling. Doe iets en maak er iets complementairs bij (bv. een orgeldorp en ernaast een viooldorp).

**Tot slot: we moeten het leven meer vieren. Feesten zijn welkom als we de wereld verbeteren!**